

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова науково-методичної ради
факультету систем і засобів масової комунікації

 Алла МИХАЙЛОВА

«18» січня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 2.2 Актуальні напрями досліджень масової комунікації

шифр із ОПП

і повна назва навчальної дисципліни

для здобувачів вищої освіти

рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

галузь знань 06 Журналістика

спеціальність 061 Журналістика

спеціалізація

освітня програма Журналістика

рік набору 2021/2022 форма навчання заочна термін навчання 4 роки

вид дисципліни обов'язкова

Розробник (-и) Лілія Темченко, доцентка кафедри ЗМК, канд. філол. наук, доцентка
вказати розробників: ПІБ, посада, науковий ступінь, вчене звання

підпис

Погоджено гарант ОП

(підпис)

Алла Бахметьєва
(ім'я та прізвище)

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри масової та міжнародної комунікації
Протокол від «12» січня 2023 р. року №10

Ухвалено на засіданні науково-методичної ради факультету систем і засобів масової
комунікації

Протокол від «18» січня 2023 року №4

Дніпро
2023

Опис навчальної дисципліни

Навчальний рік (роки*) викладання дисципліни	Курс	Семестр	Підсумковий контроль				Індивідуальні завдання		Кредитів ECTS	Обсяг роботи студента (години)						
			екзамен	диф.залік	залік	курсова робота	форма	кількість		всього	аудиторні					самостійна робота
											всього аудиторних	лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	
2022/23	2	3	3					1	6	180	12	8	4			168
20__/_																
20__/_																
20__/_																

* Робоча програма (РП) розробляється на повний цикл навчання за навчальною дисципліною, тобто зазначаються усі семестри викладання за ОП, якщо дисципліна викладається декілька років.

1. Мета дисципліни: забезпечити підготовку висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого в європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі журналістики, здатного до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності. Дисципліна «Актуальні напрями дослідження масової комунікації» орієнтована на сучасні наукові дослідження в галузі медіакомунікації: тренди, технології, стратегії, аудит новітніх тенденцій інформаційного ринку, пошук нових форматів і підходів до вивчення медіасередовища. Здобувач має ознайомитися з новітніми дослідженнями у з теорії та історії соціальних комунікацій, прикладних соціально-комунікаційних технологій, теорії та історії журналістики.

Вивчення дисципліни забезпечує формування компетентностей за ОП:

ЗК02 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК05 Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК06 Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері журналістики на основі системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору

СК02 Здатність застосовувати нові технології та інструменти, сучасні цифрові технології, бази даних та інші ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій, викладацькій та професійній діяльності.

СК04 Опанувати навичками командної роботи з метою синхронного створення окремих частин цілісного медіапродукту, знанням алгоритмів функціонування крос-медіа.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни.

Опанування навчальної дисципліни ґрунтується на знаннях, отриманих у процесі вивчення курсів «Філософія та наукова етика», «Інноваційно-дослідницька діяльність», «Теорія та історія масової комунікації».

3. Результати навчання за дисципліною та їх співвідношення із програмними результатами навчання.

№	Результати навчання за дисципліною	Програмні результати навчання за ОП	Номери тем
1	Набути професійні знання з новітніх трендів у вивченні медіасфери та вміння презентації форм і напрямків різних сфер суспільного життя	ПР04. Представляти професійні знання, результати власних наукових досліджень, обґрунтування і висновки в усній формі іноземною мовою на національному та міжнародному рівнях.	Т.1-Т.10
2	Сформувати уявлення про технологічні інновації в журналістиці	ПР05. Розуміти роль і місце мас-медіа у поточних суспільно-інформаційних процесах і творенні державної інформаційної політики.	Т.2, Т.5, Т.6
3	Сформувати базові навички медіамоніторингу	ПР08. Проводити власні оригінальні й актуальні наукові дослідження, які містять наукову новизну, мають важливе теоретичне та практичне значення, демонструвати здатність використовувати передові концептуальні та методологічні знання в галузі журналістики.	Т. 9
4	Здобути знання з різних царин медіадіяльності (урбаністичний, військовий медіадискурс, усна історія). Дати уявлення про міждисциплінарні підходи, їх продуктивність у здійсненні наукового дослідження	ПР09. Демонструвати глибокі знання у сфері соціальних комунікацій, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння сучасних теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку.	Т. 1, Т.2, Т.5, Т. 10

4. Структура навчальної дисципліни.

№ п/п	Номер і назва теми	Кількість годин*				
		лекції	практичні заняття	семінарські заняття	лабораторні заняття	самостійна робота
— семестр						
Розділ 1.						
1	Тема 1.1 Трендові напрямки досліджень медіасфери. Тренд як феномен суспільного та соціокультурного процесів (масово-комунікативний аспект)	1	-	-	-	18
2	Тема 1.2 Нові медіа як тренд сучасної журналістики	1	0.5	-	-	18
3	Тема 1.3 Постправа і фактчекінг у сучасній медіакомунікації	1	0.5	-	-	20
4	Тема 1.4 Урбаністичний медіапрактики: світовий та український досвід	1	0.5	-	-	20
5	Тема 1.5 Медіатизація усної історії	0.5	0.5	-	-	18
6	Тема 1.6 Імерсивна журналістика	-	0.5	-	-	10
7	Тема 1.7 «Соціальна мережа» як метафеномен	0.5	0.5	-	-	16
8	Тема 1.8 Воєнний дискурс у медіа	1	0.5	-	-	20
9	Тема 1.9 Моніторингова журналістика як тренд розвитку сучасної новинної журналістики	-	0.5	-	-	12
10	Інтерпретаційна журналістика	1	-	-	-	16
Всього		8	4			168

Тематика практичних / семінарських / лабораторних занять

№ Темі	Тематика (назва) практичного / семінарського / лабораторного заняття	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Розділ 1.			
Тема 1.1	Трендові напрямки досліджень медіасфери. Тренд як феномен суспільного та соціокультурного процесів (масово-комунікативний аспект)	0.5	1, додаткова 1, 4, 9, 14, 21, 25
Тема 1.2	Нові медіа як тренд сучасної журналістики	-	Додаткова 15, 19, 21
Тема 1.3	Постправа і фактчекінг у сучасній медіакомунікації	0.5	Додаткова 5
Тема 1.4	Урбаністичний медіапрактики: світовий та український досвід	0.5	Додаткова 22, 23, 24
Тема 1.5	Медіатизація усної історії	0.5	Додаткова 10, 11, 13
Тема 1.6	Імерсивна журналістика	0.5	Додаткова 15, 16, 17

Тема 1.7	«Соціальна мережа» як метафеномен	0.5	Додаткова 19
Тема 1.8	Воєнний дискурс у медіа	0.5	Додаткова 2, 11
Тема 1.9	Моніторингова журналістика як тренд розвитку сучасної новинної журналістики	0.5	Додаткова 20
Тема 1.10	Інтерпретаційна журналістика	-	Додаткова 6, 7, 8
Всього годин		4	-

Тематика самостійної роботи

№ Теми	Тема самостійної роботи	Кількість годин	Рекомендована література (№ з переліку)
Тема 1.1	Трендові напрямки досліджень медіасфери. Тренд як феномен суспільного та соціокультурного процесів (масово-комунікативний аспект)	18	1, додаткова 1, 4, 9, 14, 21, 25
Тема 1.2	Нові медіа як тренд сучасної журналістики	18	Додаткова 15, 19, 21
Тема 1.3	Постправа і фактчекінг у сучасній медіакомунікації	20	Додаткова 5
Тема 1.4	Урбаністичний медіапрактики:світовий та український досвід	20	Додаткова 22, 23, 24
Тема 1.5	Медіатизація усної історії	18	Додаткова 10, 11, 13
Тема 1.6	Імерсивна журналістика	10	Додаткова 15, 16, 17
Тема 1.7	«Соціальна мережа» як метафеномен	16	Додаткова 19
Тема 1.8	Воєнний дискурс у медіа	20	Додаткова 2, 11
Тема 1.9	Моніторингова журналістика як тренд розвитку сучасної новинної журналістики	12	Додаткова 20
Тема 1.10	Інтерпретаційна журналістика	16	Додаткова 6, 7, 8
Всього годин		168	18

5. Схема формування оцінки.

5.1 Шкала відповідності оцінювання:

Відмінно/Excellent	Зараховано/Passed	90-100
Добре/Good		82-89
		75-81
Задовільно/Satisfactory		64-74
Незадовільно/Fail	Не зараховано/Fail	60-63
		0-59

5.2 Форми та організація оцінювання:

Поточний контроль:

Форма оцінювання	Строки проведення оцінювання (тижні викладання)	Максимальна кількість балів
Робота на семінарських заняттях (теми 1-10)	за розкладом практичних занять	30
Оцінювання виконання індивідуальних завдань	За розкладом практичних занять	15
Виконання завдання самостійної роботи	17 тиждень	15
Максимальна кількість балів за поточне оцінювання		60

Семестровий контроль:

Форма оцінювання	Максимальна кількість балів
Екзамен	40

5.3 Критерії оцінювання:

Критерії оцінювання знань здобувачів*	
Опитування-бесіда за темами практичних робіт	
1 бал	Здобувач дає неповні відповіді на запитання; відсутня ґрунтовна аргументація власної думки.
2 бали	Здобувач дає відповіді не на всі запитання, іноді відповіді фрагментарні; аргументація власної думки не завжди доведена; наявне репродуктивне застосування знань.
3 бали	Здобувач надає повні та ґрунтовні відповіді на всі запитання за темами практичних робіт; демонструє вміння визначати головне та другорядне; вдало аргументує власну думку.
Оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи (презентація за темою дослідження)	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1 - 4 бали	Здобувач не розкрив тему, не супроводив доповідь презентацією.
5 - 10 балів	Здобувач підготував презентацію, але не зміг викласти матеріал послідовно та логічно, доповідь не була цілісною.
11- 13 балів	Здобувач підготував доповідь та її наочне забезпечення, матеріал був підібраний вдало, але не завжди простежувалась здатність здобувача підкреслити головне.
14-15 балів	Здобувач забезпечив вдале наочне забезпечення доповіді. Матеріал було викладено логічно й послідовно з виокремленням головних аспектів. Візуальний та вербальний складники не дублюють одне одного.

Рецензія на наукову статтю/огляд літератури з означеної проблеми (за темами практичних занять)	
Бали	Критерій
0 балів	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.
1 - 4 бали	Аналіз поверховий: не розкрито особливості побудови й складники тексту, логіка викладу порушена, не виділено концептуальні тези, не розглянута наукова стратегія дослідження, відсутні власні коментарі та висновки тощо. Виклад матеріалу має загальний характер.
5 - 10 балів	Є порушення в структурі рецензії/недостатньо проаналізовано побудову й складники тексту/ключові аспекти/методи/наукова стратегія дослідника/ключові тези, аргументовані власні висновки та коментарі.
11- 13 балів	Рецензія має логічну структуру, розкриває особливості побудови й складники змісту тексту, виділено головні концепти, методи, з'ясовано авторську стратегію, виділено висновки, наявний власний коментар, аргументація. Відсутні лексико-граматичні, синтаксичні помилки.
14-15 балів	Здобувач або не виконав завдання або підібрав матеріал, що повністю не відповідає темі.

* (за кожною формою оцінювання, зазначеною у п. 5.2)

6. Методи навчання, інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Методи навчання: лекції, практичні; практичні кейси; виконання завдань самостійної роботи.

Інструменти та обладнання: Проектор Epson EMP-s42, навчальна лабораторія: ІMac 21,5, 2,4 GHZ (3 шт.), ІMac 27,3, 3,2 GHZ (5 шт.).

Програмне забезпечення: Програмне забезпечення для організації дистанційного навчання і комп'ютерного тестування: MS Office 365, MS Teams, MS Forms, MS PowerPoint, MS SharePoint; пакети прикладних програм Microsoft Office 2007 (MS Word); Google Chrome.

7. Рекомендована література:

Основна:

1. Корнеєв В.М. Актуальний стан і перспективи розвитку наукових досліджень соціальних комунікацій в Україні: монографія. Київ: Паливода А.В. 2016. 342с.

Додаткова:

1. Бахметьєва А. М. Сучасне телебачення Дніпра: локальні студії в боротьбі за глядача. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору : колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : ГРАНІ, 2020. 100с. С. 26–43.
2. Безсмертний В. Українська журналістика та її воєнний сегмент учора, сьогодні, завтра. Київ : Видавництво Ліра, К, 2019. 200 с.
3. Butyrina M. Competency-based approach to journalism education: Western experience and Ukrainian practice. *Communications and Communicative Technologies*. 2020. №. 20. С. 13-18.

4. Бутиріна М. В. Основні тренди та конструкти постжурналістики //Вісник Харківського національного університету імені ВН Каразіна. Серія «Соціальні комунікації». 2017. №. 12. С. 9-13.
5. М. Бутиріна. Медіафейки: замах на дійсність в епоху постправди. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору: колективна монографія. Дніпро : Грані, 2020. 100с. С.13-25. DOI: 10.5281/zenodo.4289090
6. Гайдур Н. Вивчення епістемологічних засад істини та правди у засобах масової інформації. Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації. Запоріжжя, 2018, № 1 (33). С. 4 – 11.
7. Гайдур Н. Семантика журналістики в контексті функціонування соціальних систем. Теле- та радіожурналістика. Львів, 2019. Вип. 18. С. 117–125
8. Nataliia Haidur, Vitalii Kornieiev, Inha Pohrebniak, Andriy Yatsenko, Kateryna Horska & Eleonora Kryvka Applied Social and Communication Aspects of the Media Literacy Development in Future Specialists. Journal of Curriculum and Teaching. 2022, Vol. 11, No. 1; Special Issue. Pp. 174-184
9. Демченко В. Тренд як феномен суспільного та соціокультурного процесів у історичному вимірі (масово-комунікативний аспект) Актуальні тренди сучасного комунікативного простору: колективна монографія. Дніпро : Грані, 2020. 100 с. С. 5-12. DOI: 10.5281/zenodo.4289090
10. Гудошник О, Темченко Л. Дискусійні аспекти міждисциплінарної взаємодії журналістики та усної історії. Синопис. 2022. Вип 2. С. 95-103. DOI: <https://doi.org/10.28925/2311-259x.2022.2.7>
11. Гудошник О. Комеморативні медіапрактики в період пандемії. Держава і регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2021. № 2 (46). С. 29–34. DOI: [https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.2\(46\).5](https://doi.org/10.32840/cpu2219-8741/2021.2(46).5)
12. Гудошник О. Воєнний комікс як медіа: українські та світові графічні наративи. Медіанаративи. Дніпро: ЛІРА, 2022. 116 с. С 43–58.
13. Гудошник О. Медіатизація усної історії: нові формати та платформи. Медіасфера: локальне та глобальне. Колективна монографія /за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : Журфонд, 2021. 214 с. С. 30–45.
14. Гусєв А. В. Кіберспорт як інструмент брендингу. Медіасфера: локальне та глобальне. Колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : Журфонд, 2021. 214 с. С. 89–101.
15. Гусєв А. В. Нові медіа в маркетингових комунікаціях вітчизняних футбольних клубів. Держава і регіони. Серія: соціальні комунікації. Запоріжжя, 2019, № 1 (37). С. 72–76.
16. Кирилова О. Імерсивна журналістика: від витоків до сучасних трансформацій, Актуальні тренди сучасного комунікативного простору: колективна монографія. Дніпро: Грані, 2020.100 с. С. 70-84. DOI: 10.5281/zenodo.4289090
17. Kyrylova O. Ukrainian perspectives of immersive journalism. Communications and Communicative Technologies. 2020. Issue20. P. 49-55. <https://doi.org/10.15421/292007>
18. Кирилова О. В. Імерсивна журналістика: чинники ефективного функціонування. Communications and Communicatve Technologies. 2019. Issue 19. С. 48–55. DOI: [10.15421/291907](https://doi.org/10.15421/291907) .
19. Кирилова О., Чорнобильський А. Соціальна мережа як метафеномен: досвід функціонування онлайнної платформи Reddit. Медіасфера: локальне та глобальне. Колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро : Журфонд, 2021. 214 с. С.67-87.
20. Марушкіна І. Вплив моніторингової журналістики на розвиток новинних інтернет-видань. Освіта регіону, 2014. С. 110-114.
21. Раренко Л.А. Рекламні тренди нових медіа: інтеграція інтерактивності. Наукові записки інституту журналістики. Київ, 2015. Т. 60. С. 114-121
22. Темченко Л. В., Бучарська І. С. «Старі – нові» урбаноніми в комунікативному просторі Дніпра: до проблеми рецепції. Держава і регіони. Серія : Соціальні комунікації. 2021. № 2 (46). № 4 (48). С. 139-147.

23. Темченко Л. В. Урбаністичні медіапрактики: європейський та український досвід[Електронний ресурс]. [Communications and communicative technologies](https://doi.org/10.15421/292012). 2020. Вип. 20. С. 80-87. DOI: <https://doi.org/10.15421/292012>.
24. Темченко Л. Урбаністичні медіапрактики: український досвід. Актуальні тренди сучасного комунікативного простору: колективна монографія / за заг. ред. В.Д. Демченка. Дніпро: ГРАНІ, 2020. С. 85-98.
25. Яцишина Л. Медіаринок України: аналіз і тренди розвитку// Маркетинг в Україні. 2018. №6. С.4-10.

8. Інформаційні ресурси:

1. Media and Information Literacy. URL: <https://en.unesco.org/themes/media-and-information-literacy>
2. Інститут масової інформації. URL: <https://imi.org.ua/>
3. Комісія з журналістської етики. URL: <http://www.cje.org.ua/ua/pro-komisiyu>
4. Медіаосвіта і медіаграмотність. URL: <https://medialiteracy.org.ua/>
5. <https://detector.media>
6. <https://www.aup.com.ua/>
7. <https://www.statista.com/>
8. <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/>
9. <https://wearesocial.com/>